

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Rektor

YTTRANDE
registrator@uka.se

SLU.ua.2018.1.1.2-1531

Yttrande över remiss från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) angående rapporten Kvalitetssäkring av forskning (2018:2), (dnr. 111-331-17).

Sammanfattning

- SLU stöder att kvalitetssäkring av lärosätenas forskning integreras i det nationella kvalitetssäkringssystemet för högre utbildning, inom komponenten ”granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete”
- Ett transparent och lättarbetat system bör eftersträvas
- Bedömningsgrunderna måste utformas så att de avspeglar faktorer som är kopplade till hög forskningskvalitet
- Det är centralt att lärosätenas erfarenheter och synpunkter tas till vara vid metodutvecklingen.
- UKÄ bör avvakta utvecklingen av ett gemensamt nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning, som görs av lärosätena, innan bedömningsområden och bedömningsgrunder slås fast. SLU är beredd att medverka i en sådan process.

SLU:s generella synpunkter

SLU är försiktigt positiv till ett nationellt system för kvalitetssäkring där utbildning, forskning och samverkan integreras. Rapportens beskrivning av den föreslagna modellen är dock så kortfattad och otydlig att det inte är möjligt att få en fullständig bild av innebörd och konsekvenser.

Den omfattande kollegiala kvalitetsgranskning som kontinuerligt görs vid lärosätena i samband med disputation, anställning, befordran, prövning för docentkompetens, områdesutvärderingar, etc, är en grundpelare i hela forskningssystemet. Det är därför glädjande att UKÄ är tydlig med att den nationella granskningen enbart ska avse *kvalitetssäkringssystem* på lärosätetsnivå,

och att lärosätenas ansvar för utvärdering och uppföljning av forskningens kvalitet per se betonas (sid. 47).

SLU välkomnar principen att granskning av lärosätenas kvalitetssäkringssystem ska göras med hänsyn till det individuella lärosätets profil och förutsättningar.

Det är centralt att det nationella granskningssystemet inte innebär en alltför omfattande arbetsbörda för lärosätena och att den inte blir för detaljinriktad. UKÄ bör sträva efter att göra systemet så enkelt och transparent som möjligt. Idealt kan granskningen då fungera som ett stöd för lärosätenas kvalitetssäkring, och inte bara uppfattas som en pålaga.

SLU förväntar sig en bred och lyhörd dialog med sektorn om principer rörande metodik, kriterier, etc., innan en färdig modell fastställs. Alla lärosäten bör ges möjlighet att vara involverade i denna dialog.

SLU:s specifika synpunkter

Ett sammanhållet kvalitetssäkringssystem för höge utbildning och forskning, sid. 38-46

När det gäller komponenterna *examenstillståndsprövning* och *utbildningsutvärdering* sägs endast att UKÄ inte ser något behov av ytterligare metodutveckling och att en utvidgning av systemet till att omfatta forskning ”bedöms endast marginellt påverka komponenten”. Det framgår inte om ytterligare underlag kommer att krävas från lärosätena när det gäller dessa komponenter. SLU förutsätter att så inte blir fallet.

SLU stöder bedömningen att forskningens kvalitetssäkring bör inkluderas i komponenten *granskning av lärosätens kvalitetssäkringsarbete* (sid. 46). SLU anser att denna granskningskomponent är helt tillräcklig, och att de övriga tre komponenterna bör användas enbart inom granskning rörande utbildning.

Den metodutveckling som UKÄ hänvisar till är helt avgörande för om modellen kommer att uppfattas som relevant av lärosätena.

Bedömningar och fortsatt utvecklingsarbete, sid. 47-58

Sid. 48-50, Integreringen i kvalitetssäkringssystemet: UKÄ:s val att använda de sex *bedömningsområdena* motiveras mycket ytligt (sid. 49). Områdena är ju ursprungligen valda för att svara mot den lagstiftning och europeiska standard som rör utbildning. SLU anser därför att en mer djupgående och kritisk analys av områdenas relevans för forskning behövs för att säkra att granskningen får rätt

fokus och att de aspekter som är relevanta för forskning täcks in. Exempelvis kunde internationalisering integreras som ett sjunde bedömningsområde istället för att, som föreslås av internationaliseringsutredningen, utgöra fokus för återkommande tematiska utvärderingar.

När det gäller *bedömningsgrunderna* stöder SLU principen att de ska anpassas till forskningens speciella förutsättningar, och att lärosätena tillåts ha separata kvalitetssystem för forskning och utbildning. Det är också positivt att granskningen ska ta hänsyn till olikheter mellan lärosäten och områden.

SLU anser att det är helt avgörande att bedömningsgrunderna anpassas så att rätt saker bedöms. Det är nödvändigt att den metodutveckling som UKÄ hänvisar inleds med en grundlig analys av vilka faktorer som leder till hög forskningskvalitet. De forskningsutvärderingar som gjorts av vissa lärosäten på eget initiativ kan ge underlag för en sådan analys.

Sid. 50-51, Ramverk: Det är vällovt att UKÄ anser att sektorn själv bör utveckla ett gemensamt ramverk för kvalitetssäkring, och att man säger sig vara beredd att ta hänsyn till detta vid sin metodutveckling (sid. 51). SLU är beredd att medverka i en sådan process. För att det nationella kvalitetssäkringssystemet ska få bred acceptans inom sektorn är det absolut nödvändigt att lärosätenas erfarenheter och synpunkter beaktas när detaljerna i systemet utformas. SLU vill därför understryka vikten av att utvecklingen av ett ramverk ges tillräckligt med tid.

Sid. 53, Arbetsliv och samverkan: SLU välkomnar att *samverkan* inkluderas i kvalitetssäkringssystemet, och stöder principen att lärosätenas förutsättningar och profiler beaktas vid utvärderingen. På vilket sätt samverkan ska utvärderas berörs dock mycket kortfattat och ytligt i rapporten. SLU ser fram emot en nära dialog mellan UKÄ och lärosätena om utformningen av bedömningsgrunderna.

Sid. 53-54, Bedömningsunderlag: SLU välkomnar att *befintlig statistik* i första hand ska användas i det kvantitativa underlaget. När det gäller det kvalitativa underlaget är det svårt att av den sparsamma beskrivningen bedöma vilka arbetsinsatser som kommer att krävas av lärosätet, och i vilken utsträckning det kräver medverkan av forskarna.

Sid. 56, Fördjupningsspår: SLU befarar att eventuell granskning i form av fördjupningsspår kan glida över i kvalitetsgranskning av forskningen per se. Vid metodutvecklingen bör det hållas öppet om fördjupningsspår är ett rimligt inslag med tanke på vikten av att bibehålla distinktionen mellan att granska system och resultat.

Sid. 56, Resultat: SLU vill trycka starkt på att ett slutligt omdöme av lärosätets kvalitetssäkringsarbete bör ges för varje bedömningsområde, och inte enbart som ett samlat betyg av helheten ("godkänt" eller "ifrågasatt"). För att granskningen ska

understödda lärosätenas eget arbete och leda till kvalitetshöjande åtgärder krävs att bedömningen innehåller utförliga och tydliga motiveringar.

För att granskningsmodellen ska få legitimitet inom sektorn krävs att UKÄ:s granskningsresultat inte är motstridiga mot andra slags granskningar av forskningskvaliteten vid lärosätet. Detta krav bör beaktas när modellen konstrueras.

UKÄ bör överväga vad det skulle innebära om ett lärosäte skulle få underkänt i UKÄ:s granskning samtidigt som lärosätets forskning är högt rankad i internationella sammanhang. SLU föreslår att en uppföljning görs efter den första granskningsomgången för att säkerställa att modellen verkligen ger relevanta resultat.

Sid. 56, Sanktioner: SLU anser att sanktioner inte är relevanta i detta sammanhang eftersom det saknas en rättslig grund. Det förslag till sanktion som ges i rapportens - ett utökat antal forskarutbildningsutvärderingar - är ologiskt och direkt olämpligt att använda eftersom det enbart rör en specifik aspekt av forskningen, något som UKÄ också påpekar i sin rapport.

Beslut om detta yttrande har fattats av rektor Peter Högberg efter föredragning av enhetschef Boel Åström. Innehållet har utarbetats efter diskussion inom universitetsledningen. Fakulteterna har getts möjlighet att bidra med synpunkter.

Rektor Peter Högberg

Enhetschef Boel Åström